

Селин Делбек

ДИВЉЕ ДЕТЕ

*Онима који нису били у средишћу своје приче
Катарини Пејкен и Оливијеу Дирбуију,
васпитајачима за дивљење*

Мом оцу

Лица: Један мушкарац, обичан

1. Неко дете

Човек: Зауставио сам се због неког детета. Не знам колко му 'е година, ал' види се да 'е дете мало.

Десило се да га нађем на тргу *Изралишћу*, одма' иза бувљака, сви још распакују своју робу, а ту 'е дете ко'е не говори. Питам га: „Ди су ти родитељи?” Оно не одговара речима: само вришти чим приђем. Крици му баш и нису „детењи”. Неки на терасама устају, излазе из радњи да виде шта се то збива, к'о веле није нормално да неко дете тако урла. Рибарка му то исто вели по фламански: *Vaar zijn je ouders?* Ал ниш' не вреди. Сви пробају да га питају на све могуће језике из тога краја, на португалски, арапски, фламански, кол'ко му 'е година, и је л' дечко ил' девојчица, док ти неко не упита: „Доста, бре, видите да ниш' не разуме! Ово вам 'е дивље дете ко'е говори језик животиња”. И ту сви ућуте. На свим језицима. Ја гледам оно дете упорно к'о што се гледа куче да се види је л' опасно ил' није, ал' у његовом погледу... нема ништа.

Нећу ја њему ништа: а ост'о сам ту зато што мислим да није нормално да једно дете – а види се да 'е то дете – буде ту само у том стању на *Изралишћу*, на крај бувљака. К'о да 'е на продају, па га нико није купио. Заборављено 'е ту на *Изралишћу*, чеше се по глави. Дете

нађено тако, ниш' не говори, коса му рашчупана на све стране, ет'... дивље дете... помислим да так'о дете, дивље, и чеше се по глави, па нормално 'е да има вашке. А не могу ништа д' учиним.

Не волим ја да њушкам, ил' да се мешам у оно ш'о ме с' не тиче. Био сам дош'о да вечерам, ништа друго. К'о обично, петком се са некол'ко колега оде код Жозијане на гулаш. Ту смо се нашли случајно, а случајно се и дете ту нашло, исто тако случајно смо се зауставили, ал' није нормално да неко дете само, и у так'ом стању урла к'о зверка. А да л' би ви тек тако прошли даље?

Да, да, извин'те, извин'те, настављам.

Све више нас се ту зауставило и сви питају „Јеси л' само?“, а дете и даље само урла к'о живинче. И одједном, ту пред нама, уједе се! Па дете, уједе само себе! Зграби своју руку у уједе се свим зубима, а режи к'о бесна животиња! Пошто по граду шетају онол'ке лисице, не треба с' чудити; ал они урлици... од они' урлика народ се скамени, сви с' ућутали, нико не сме да мрдне, препали се, јер то није нормално: дете бали ко животиња, гризе се, чеше се по глави, ма ни'е нормално! Гле'ам ја око себе друге, нико ништа не чини; „Ајде, д' урадимо нешто?“ Нико с' не миче, не одговара, а оно дете и даље се уједа, па не може то више тако, ја ћу. Ето, ја ћу.

И да л' је све баш тада почело?

Прилазим ја, један иде за мном, па још један. Кад се ми тако приближисмо, дете проба да побегне, пузи, бауља, на све начине, али ми га стигнемо, јер нас је тројица. Оно с' копрца к'о животињица коју воде на кланицу – вид'о сам то са мо'им оцем, како воде животиње на клање, ал' ово 'е дете, у'ватимо га чврсто и не пуштамо га. Нећемо му ништа зло, држимо га за његово добро. Да престане да се повређује.

Погледамо му главу да видимо има л' вашију, а оно дете се брани, чак уједе једног од они' што му бишту главу, ал' најзад видимо да нема ништа. Прљаво је, не говори, поглед му празан, чеше се по глави, чак му и по одећи рупе, можда је и поцепана, ја се примакнем, нисам сигуран да је поцепана, не могу да кажем ако нисам сигуран, али има рупа; рупа по одећи има, сасавим сигурно. А оно бело к'о мртво и мршаво ко свако изгубљено, просто дивље дете, ал' нема вашију.

Не, нема вашију, нема.

Ако нема вашију, значи да свакако још има мајку: „Ди су ти родитељи?“, не знам ни кол'ко пута га питам, ал' много.

Постоји негде нека мајка која брине о њему, мислим ја. Нека мајка која брине и којој га треба вратити. Треба сазнати откуд ово дете, па да се врати мајци која брине и тражи га свуда. Нисам ја мислио да га задржим. Ал' како знати где га вратити ако не говори? Не може се тек тако, и почињем да се љутим што не знам! А ја се брзо љутим: „Оће л'

да прозбори, ово дете?!” А колега ми вели: „Па замисли да је животиња, то ће ти помогне да се смириш.” Вели ми: „Кад нађеш живинче остављено на путу, не трудиш се да ти по сваку цену прозбори и да сазнаш откуд ’е. За живинче не тражиш ко му ’е мајка, ко му ’е отац, кад га нађеш. Животињу узмеш и предаш штали за нађену стоку. И то ти ’е то.” Ал’ то није право, то што он вели, па види се да ’е ово дете! Не мож’ да га туриш у шталу!

Тај ’е и предложио да се зовну полицајци, ал’ ја сам звао. Кажем ја: „Дођ’те на *Изралишише*, има овде неко дете кожег се сви плаше, дођ’те брзо, јер није нормално кол’ко се сви плаше једног детета, дођ’те, ово није нормално, неки веле да ’е бесно!” Тако нешто сам рек’о, ни сам више не знам. Тек што сам прекинуо, а мо’е колеге одоше да једу гулаш код Жозијане. Ја не могу да се начудим, помислим: „Не долази у обзир да идем да једем к’о да ’е све ово нормално!” Па велим: „Ја остајем с’ ово дете.”

Није мој обичај да бринем о детету више нег’ о гулашу. Не кажем то да се фалим, него што нисам никад им’о оно што други осећају, да желим дете, и тако даље. То ми не пада на памет. Не би’ знао шта да радим с њим. Отворено кажем: немам дете, не желим то, нећу га, то ми ниш’ не треба. А што сам ост’о уместо д’ идем на гулаш, то ’е зато што стварно ни’е нормално то што се ту догађа.

Шта?

Да, сви се разиђоше да оду на гулаш, у радње ил’ у каване, а ја остадо’. Онда се примако’ детету. Онда седнем поред њега и тако чекамо пандуре.

То е’ девојчица. То дете ’е девојчица. Тад сам вид’о. Кад седнеш поред њега, види се. Кад год не знаш, треба да седнеш поред њега. Нема више никога ко сме да га гледа чудно, мисле да сам му отац. И то ’е довољно. Да неко буде к’о да му ’е отац. А онда му купим кока-колу. Па ’е позовем... Алис. Треба д’има име. Док чекамо. И је л’ то онда почело?

2. Пандури

Пандури, двојица, стигоше у полицијском фургону: један млад и један стар. Покажем им дете, они ми узму изјаву. Причам ја све како ’е било, да ’е оно девојчица, да сам га наш’о како се чеше по глави, гризе руку, урла к’о животиња и све то одједном. И да не говори ниједан језик. Да сам ’е назв’о Алис тол’ко да има неко име и да сам јој купио коку коју није попила.

Онај млађи пандур вели: „Ако се чеше, ја не прилазим, имам клинце код куће, не би’ да им донесем кући неко ђубре за по глави!”

Он вели „Ћубре”, а мисли на ваши иако и’ нема. А ја мислим: „Ал’ ово дете мора д’ има негде родитеље ко’и га негде чекају и брину; ако и пандури то примају офрље, неће му се мајка ни наћ””; пошто се види да ’е то дете и да није ту само десет минута. Па сам одма’ помислио: „Мора да је одавно”, и чак: „Чудо ’е да ово дете није нађено раније, мора да ’е ту одавно у овак’ом стању, чудо ’е да се нађе тек сад, к’о да га нико ни’е ни тражио.”

Питам да л’ може да се задржи име Алис у случају да јој се не нађе мајка. Они се подсмевају. Веле да ’е то „ствар службеног лица”. К’о да ја то знам. Могли су да кажу не знам које службено лице, мен’ је то све’дно. Ја не знам ниш’ о њима. К’о да ја имам број телефона тог службеника, па ћу да га позовем и питам зове л’ се она Алис. Па стварно. Ако би ја рек’о то, сигурно би одма’ рекли да се ја надам да јој неће ни пронаћ’ мајку, а није тако. Нек мисле шта ’оће, ал’ није тако. Они ипак записаше у записник „Алис”, и ја се захвали’.

Млађи пандур вели оном другом: „Шта да радимо с’ овим”. Тако је рек’о, „с’овим”. (Вама с’ чини да вам причам ситнице, ал’ ја и јесам овде баш због ти’ ситница, а ја и јесам поред детета због свега тог: зато што ка’у „с’овим”, а добро се види да ’е то дете, што више брину због вашију него да му се нађе мајка и што су сви други отишли код Жозијане.)

Онда онај стари’и позове социјалну службу за заштиту младих. Каже ми да судија одлучује шта ће да с’ уради с дететом, да ће се спроведе поступак суђења. Ја сам у чуду, не знам ниш’ о томе; кажем им: „Па ово дете ту ниш’ не може, неће га ваљда воде у Суд овако мало!” Он понавља оно процедура, па процедура, некол’ко пута. Није то ниш’ чудно, свака зна да кад дође до папира, то ’е тако.

„То траје дуго, то са Судом, а док се то чека, ди ће она да буде?” – ди ће је ставе, пошто видим да је и не сматрају к’о дете, баш тако. А ни’е мо’е да се мешам. Он вели: „Најпре у болници да се прегледа, а за то време судија ће моћи да одлучи где да га метну.”

„У дом за децу, к’о азил за животиње?”, упитам ја. „Так’а ’е процедура”, вели он опет.

Ја ниш’ не знам о тим „процедурама”, не налази чо’ек сваки дан неко дете на *Изралишију*, чак ни пандур не зна шта да ради с тим. Онда ја велим: „Ја ћу радо да ’е узмем ако треба, неће да ми смета.”

То ми некако излете.

Да сам размишљ’о целу ноћ, сигурно не би’ то рек’о. А ја не размишљам шта да кажем. Изгледа к’о да сам нешто већ им’о у глави, ал’ није било ништа; ал’ ја у глави знам унапред да у кући има места. Тачно је оно што с’ каже за животиње: кад нађеш куче на улици, осетиш да си одговоран, па ако никад и ниси ’тео д’имаш куче у кући, а ти га доведеш.

Мој колега дође да види ’оћу л’ неко друго јело ил’ гулаш са шаргарепом к’о обично. У том трену он чује како кажем: „Ја ћу радо

да 'е узмем ако треба, неће да ми смета". Он одма' додаје како ја немам деце, да не знам како треба с њима и да поред свог посла нећу моћи ништа! Ја сам већ био бесан што 'е већ отиш'о код Жозијане а мене оставио самог у оном сосу, а сад ми још и ово прича! Да нису ту били пандури, треснуо би' га. Не стидим се да кажем, нисам од оних који прелази преко свега; тако 'е од малена. Поглед'о сам га попреко и он је разум'о: отиш'о 'е подвијена репа да поједе свој гулаш.

Да, 'де сам оно стао?

Рек'о сам без размишљања да могу д'узмем дете код себе и пандури ми траже личну карту. Стари вели: „Зваћемо вас”, к'о после разговора о запослењу; не зна се да л' ће вас звати, ни кад, ни за шта ће звати, само веле „Зваћемо вас”. А и не могу тек тако да ми даду дете, морају да попуне папире и да га носе лекару. И онда они оду с малом у болницу, а ја, враћам се сам к'о будала. Нисам више ни гладан, нећу више ни тај гулаш, одем ја кући. Ја одувек живим сам, ал' тог дана, први пут осећам да сам сâм. Откад памтим. Можда је тако све и почело: и треба знати да, кад се чо'ек у мо'им годинама осети сâм, то постаје опасно.

Увече укључим ТВ да видим Дневник. Не налази се сваки дан так'о дете на тргу *Иџралишиџе*. Било је већ филмова о „дивљој деци”, како они кажу. То човеку остане к'о белег. Тако то иде на Дневнику. Гледам вести на РТ Луксембурга, па на РТ Белгије да видим шта ће да кажу. О том још нико ништа не говори.

3. Болница

Чим изиђем с посла, одем да видим дете у болници.

Чекам да нешто каже ил' да пусти неки животињски крик ко'и ми 'е познат. Оно те животињске крике пушта стално, ал' се не мож' рећи откуд то. Кад му се прегледа глава да л' има вашију, могу то да кажем, ти крици које онда пушта нимало се не разликују и нико, баш нико не мож' да каже откуд.

Ја идем у болницу сваки дан. Тамо сви кажу да с' ништа ни'е променило, ал' то није истина. Јесте нешто... Кад ја уђем у собу... она ме гледа... окрене главу према мени... гледа ме. У тим очима се види поглед. И осећа се да има речи у погледу њени' очију. Тако то почиње, од погледа. Кад ја причам о томе, други се подсмевају, јер то и није ништа, а ја онда престанем да причам. Нису они вид'ли како се то променило од пре. Пре није било ништа.

У првој болници где је била, само ја идем у посету. Ал' ја немам права да сазнам шта кажу лекари, је л нисам у „законитој вези с дететом”, како

они кажу. Љутим се због тог. Па ја сам наш'о дете, ја звао пандуре, оно мене гледа, ал' ништа не вреди: ништа не могу да сазнам!

После јој промене болницу, пребацили је ради „педопсихијатри'ски” испитивања. Ја свуда за њом. А тамо, гужва: психолози, полиција, лекари, сестре, социјална служба, без престанка. Пијем кафу са Кристел из социјалне службе, кад сестре перу дете. Оно не може само да се пере, не зна шта треба да ради у купатилу, може да с' удави. Није глупо за свој узраст, само се види да није научило.

Јесте л' разговарали са Кристел? Она 'е из социјалне службе, та Кристел. Тако, плавуша, сасвим млада. Она ће вам одма' рећи да је тачно ово шта ја кажем.

Она ми каже да 'е судија наредио да с' истражи откуда 'е дете, а да за то време оно остане у болници, док се не нађе место у неком дому.

Не знам да л' треба да кажем, ал' нисам знао да и децу међу у дом. За мене, домови су за старе, инвалиде или лудаке. И то кад нема никога ко ће да и' прими. А не за децу. Децу 'оће свак. Знам неке чак ко'и су узели неко дете у Кини, јел нису могли имати сво'е.

„Ја могу д' узмем Алис код себе, ако неће нико други.” Кажем то Кристел, к'о што сам рек'о и пандурима, то избија из мене к'о и пре, пошто та мис'о и даље живи у мојој глави.

Пандури су рекли: „Зваћемо вас”, ал' Кристел пита: „Да л' бисте ви волели да узмете Алис код себе?”

(Ђушање. Веома је узбуђен.)

Извин'те.

Можда ту све и почиње. Кад ме питају да л' би' волео. Пошто су ми затворили сва врата, сад и' први пут отварају. Тако морам и сам да се запитам: „Да л' би' ја вол'о да узмем Алис код себе?” и одговор је – да.

Помислим на колегу који каже: „Ниси никад им'о дете, не знаш како треба с њим”; па није и' ни он им'о пре него што и' је добио...

А Крисел ми објашњава шта је то „породица за хитно усвајање”. Као, неко усвајање на највише 45 дана, а за то време судија истражује биолошку породицу и све друго, ил' налази место у неком дому. Зато она вели да има више деце која чекају породицу, нег' породица ко'е чекају – она то каже и објашњава ми „процедуру”, како да ја постанем за Алису то, та породица за хитно усвајање.

4. *Хитно усвајање*

Нећу вам причат' појединости, пролазе дани који су за мене месеци, то су вам „процедуре”, налазе јој неку специјалну школу – а ја сам на неплаћеном о'суству; и тако, кад прођу те „процедуре”, онда ја добијам

дете. Тог дана ја сам к'о дете на Божић! Доносе ми је са неком торбичицом у којој ништа и нема. Од они' торби од грубе кариране пластике, са затварачем, видите? Са две велике дршке. То је ова торба. Поклон од болнице. Већ је употребљавана, пошто 'е затварач покварен.

Они из хитне службе за хитно усвајање остају мало ту с нама, тол'ко да виде да л' смо стварно за'едно Алис и ја, па одлазе.

Ја сам тог дана, баш задовољан, припремио шницлу за дочек, па лепо мирише тај дочек. Онда турим шницлу на таџир и кажем: „Алис, можеш да дођеш за сто”.

О, боже мили... шта 'е то...

Па она н' уме ни да седне за сто. Ја пробам д'урадим к'о, што 'но кажу, добар отац. Па велим: „Ако не седнеш како треба, нећеш ништа добити”. Њој глава клима на све стране, не држи с' усправно, није никад седела на столици, види се одма', а то 'е опасно, она губи равнотежу, ја опет тражим исто, и тако све првог дана. (Причам све ово зато што сам поштен, ал' с'ватите да 'е то било само први дан. Било 'е после још пуно дана кад је било добро. Ал' тај дан, стварно сам је тер'о тако. Желео сам д'урадим добро, вол'о сам да научи одма'. Радио сам изгледа к'о што се ради с кучићима: да шницла буде награда за добро понашање).

Да, да, тако, ја 'оћу дете на столици, ал' оно неће, не да се, вришти неким оштрим гласом који ће да ми звони у ушима још четири дана, лупа шакама по столу док одједном трес, таџир му одједном пуче. Ја пробам да га укротим пре него што се све полупа, држим дете за рамена да не па'не и не посече се, правим се строг, а у ствари, изгубио сам се.

Онда ми оно зарије нокте у руку којом га држим, ја викнем: „Седи!” да не би' вриснуо „јој!”, да се оно не уплаши што мене боли, ал' га не пуштам, узимам га за руке, не стидим се да кажем: приморам га да седне на столицу вичући и приморавајући га, док оно не победи: она шницла полете на земљу.

И тада, шта ја то видим? Где се ја то налазим?

Дете се спусти четвороношке на земљу и једе к'о куче. Није оно животиња, знам ја да није животиња, па ја сам му и име дао, ал' мора се рећи оно што јесте: оно једе к'о куче.

Тол'ко сам изгубљен да не могу да 'едем. Не могу д' едем седећи за столом к'о што би било нормално јести за столом са девојчицом која 'е ко зна одакле и сад једе четвороношке шницлу која 'е пала на земљу.

Гледам, а не веру'ем.

Цео сат се нисам мак'о одатле, стално 'е гледам. К'о да није доста све што 'е било, има још нешто: дете добија неки напад. Ја и не знам шта 'е то, нисам то вид'о никад у животу. Тело му се укочи, укрути се, па се грчи. Звија се, грчи се к'о тело ко'е гори, к'о кад мртвац гори. Кад мртвачи горе, они се грче зато што им се мишићи грче, како

изгледа. А глава оне мале лупа о под. Јако. Ја дотрчим, зграбим је, држим је да се не повреди. Изгубљен сам.

Кад се то заврши, она к'о да 'е омамљена, к'о да је скроз пијана. Лице јој крваво, а језик сав изуједан. Мени се срце стегло. Однесем је до фотеље и седнем с њом. „Биће добро”, велим јој, „биће добро”, а нисам сигуран да ме чује. Онда она заспи. Више не мрда, спава. А кад спава, она 'е к'о било ко'е нормално дете. Однесем је ја до кревета, а она се и не пробуди. Припремио ја све за њен долазак: кревет с новом простирком, купио сам чак беле пешкире – они мо'и стари су већ поззеленели. А спремио сам лепо собу да 'е ставим у њу...

Увече, упалим телевизор. Па не налази се сваки дан дете на тргу на *Изралишију*. Гледам ја дневник на Луксембургу и на Бриселу да видим да л' се нешто каже о њој. Ништа се не каже.

Не стидим се да кажем да ми није било лако тог првог дана. Друго 'е то с кучетом: ако нешто разбије, тераш га напоље!

Шта?

А, не, не... Добро се води рачуна. Удружење ко'е организује хитно збрињавање, чо'ек стварно може да рачуна ако има проблем. Призна'ем: плашио сам се да мисле како сам ја крив за оне модрице по лицу. Све сам исприч'о. Они ми веле да 'е то сигурно епилепсија, оно кад се тело грчи и да треба још да се прегледа у болници (сад се добро зна да 'е то т'о, епилепсија). Исприч'о сам и како сам је тер'о за сто. А стварно сам се мало трудио да се сложим с оним што кажу. Да одма' будем добар отац. Радио сам све к'о да 'е то мо'е право дете.

Можда је тако све и почело.

Сутра ујутру, првог дана откако 'е код мене, чу'ем како се пробудила. Не плаче, не урла к'о животиња, ал' ја 'е чу'ем по томе што патос пуцкета. Уђем у собу и видим да је на поду. По лицу јој жуте, плаве, модре мрље од урадаца од јуче. Она се ноћас, ил' можда јутрос, извукла из кревета и легла на под. Није навикла ни на кревет, к'о ни на купање, к'о ни на сто и прибор. Не кажем ја ништа, приђем да је сместим удобније, кад она...

Кад она...

Она ме гледа и... смешка се.

То се не мож' објаснити, чини ти се к'о да то ни'е ништа, ал' ово 'е дете к'о животиња, а сад се смешка.

Мен' се смешка.

Да л' је тада све почело?

5. Досије

Морам д' испричам и за тај досије. Зато што то иде тако, има неки досије.

Како сам ја породица за хитно усвајање, имам права да га видим. Ту и нема бог зна шта, пошто се не зна откуда 'е дете, али видим ја извештаје о лекарској дијагнози. Тамо пише много тешки' ствари, да је дете тучено, па о менталном здрављу, ја и не разумем све. Било како било, ал' она не говори, па то не мож' да се докаже. Службеник из социјалног је и 'тео да се зове Алис пошто се не зна одакле је. Нема пријаве о нестанку која би њој одговарала. А нико је и не тражи.

Морам д' испричам, јел ме тај досије много љути. Ништа никоме не кажем у тај момент, то се тиче само детета и ја то поштујем, ал' ноћу сањам све оно што не причам... Не разумем ко је мог'о да бије дете ко'е се изгубило на улици.

Пролазе дани, она је све боље и боље. Ја сваки дан чистим под за случај да мала опет једе са земље. А вол'о би' да она једе из чинијице, ал' ја не одустајем: ставим чинијицу на сто и она приђе. И ето, мала једе са стола. А прибор, то 'е већ друга ствар. То неће. Ја најзад одустанем, не што немам наде, нег' да се она не повреди, ил' да не почне да вришти. Једе тако што зарије уста у чинију, да, ал' једе са стола, то 'е већ нешто. Почиње полако да личи на дете.

С времена на време зову из суда. Ил' социјална служба за хитно усвајање дође да види иде л' све како треба. То личи ко да ме контролишу, ја нисам никад пре тога им'о посла са судом. Не могу ништа да замере, увек је чисто. Кад питају, кажем им истину: није лако, ал' ићи ће добро.

6. Она се зове Ким

Нашли су откуда она.

Не зове се Алис.

Зове се Ким.

Тако, кратко, к'о да 'е пас.

А пас, он себе позна'е по последњем слогу, па макар се звао Жан-Пјер Ванмалкович, псу 'е довољно да чу'е оно последње Вич, па да с'вати да 'е то он, и да с' окрене.

И она се зове Ким.

Ким Вандонген.

Мојој кући стижу полицајци, и Кристел, и њена колегиница из социјалне службе и служба за помоћ младима: сви дођоше 'вамо. Ја не

разумем одма' шта се догађа. Причају нешто што ја не разумем. К'о да гледам телевизију... Као, неко вози много брзо, полиција га заустави, истерају га из кола, документа, и тако даље, контрола, „процедура”, примете да тај на џемперу има крви. Одведу га у станицу, то траје сву ноћ док онај не пукне и не каже: „Убио сам своју жену.”

Ја знам све то зато што са дететом имам закониту везу. Ја, нормално, ништа не причам: а сад, зато што сам овде, морам да кажем, иначе не причам ником.

Требало 'е да прође некол'ко недеља да се с'вати да у тој причи има неко напуштено дете. Само се губи време, то с пословима у Палати правде. А пандур одговара: „Нарочито кад деца по рођењу нису пријављена.”

Будала.

Онда сам ја пит'о: „И, Алис је његова ћерка?”

А он одговори: „Ким”.

Па то 'е она?

Ништа не разумем.

Видите шта 'оћу да кажем? Понекад не можемо да с'ватимо да вам причају нешто што се тиче вас. К'о да нам тело ниже спремно за тако нешто. Мислим да се то не мож' објаснит', пробам ал' нећу никад умети да кажем стварно како ја то осећам.

Пандури веле да Кимин отац каже да она говори.

Ја опет питам: „Алис?”

„Ким”, вели он: „Ким уме да говори.”

Кад он каже да је то француски, ја се разбесним. Они то мене зафркавају, они ме вређају, не могу да веру'ем: „Па да уме, она би са мном причала.” А психолог вели: „Није то ништа против вас, госпо'н, смир'те се, јел децу, њи' траума утопи у ћутање”. Рекла 'е: „њих утопи у ћутање”. Зашто ЊИХ? О коме се то прича? Па Алис је сама! Она 'е једна!

Не вреди што се нервирам, ал' понекад човек не може друкчије. Ја се чак... уздржавам на силу да ми не одузму дете.

У овак'им случа'евима човек се стварно осећа к'о магаре ко'е се труди да остане на ногама. Ја урадио све ал' не одлучу'ем ни о чему. Тако 'е то: један погрешан корак, и све губиш. Неко само кликне прстима, а суд ти узме чак и гаће.

Мени у глави само кључа на све стране. Срећом, с њима је била Кристел. Она ми очима даје знаке к'о да 'оће да каже: „Биће у реду.”

Мајка јој ни'е жива, отац у затвору, и нико се не пита шта 'е с дететом? Нико 'е не тражи? Алис недељама оста'е напољу потпуно сама, неки на улици је ударају. Како 'е то могуће? Па лепо се види да 'е то дете!

Пандури стално говоре како није пријављена при рођењу, па нико не може ни да зна да постоји. Веле да нема ништа што доказује да је она ударце добила на улици. Можда јој је то од оца.

А онда сви одлазе: пандури, психолог, Кристелина колегиница и Кристел, сви одлазе а мене остављају са малом и веле ми да будем „на одстојању и уздржан за добро детета”.

Ја више не знам шта да радим. „’Оћеш да гледаш ТВ?... Ким?” Она одједанпут завришта, а ја је онда одмах, сместа позовем Алис.

Не знам шта треба да радим то са именом. Покушам чак да је зовнем „Кималис” као псе: они чују последњи слог.

Увече гледамо телевизију. Нема свако вече таква прича. Оне Жили и Мелиса, о њима се још прича. Сигурно ће и ово бити у дневнику. А чим ја упалим ТВ, мала се смири. Неће да седне на фотељу, остаје на земљи, склупчана, али тако одједанпут мирна, да не би’ пожел’о ништа друго да радим сем да гледам дневник са њом свако вече и у свако време. Пријатно је да будемо само ми и без било кога ко нас надгледа. Гледали смо дневник Луксембурга и дневник Б на француском. Нико ништа не каже о овоме.

7. Дом

Нем’ више жеље да причам. Што морам причат’ баш све по реду?

Судија јој наш’о место у неком дому, три четврт сата колима одавде, морам да је одведем тамо.

Ја’оћу да је усвојим потпуно, а немам право јер отац из затвора исто тражи: „Узимам дете кад изиђем из ћузе”, рек’о је. А пошто није пријавио Ким при рођењу, нема право првенства, ал’ постоји нека „процедура” у судском поступку која се примењује кад треба изабрати између њега и мене. Не могу ни рећ’ кол’ко сам бесан због све те приче. Да би је можда дали њему пре нег’ мени. Знам ја да је он прави отац, ал’ знате шта је он све радио: он бије, убија своју жену. А ја, сем једном што сам је чврсто држ’о да би јела за столом, нема шта себи да замерим.

Кристел, она каже исто, да би било боље да то будем ја. Помаже ми око „процедуре” за старатељство да га добијем бар за викенд. Није то оно што ја желим, али тако то иде. До даљег.

А што је најгоре, то је задах.

Задах у дому.

На одећи се задржи онај задах. Под, мокраћа, варикина, јефтин шампон. Задах на невољено дете. Та деца која нису вољена имају неки мирис. Миришу на јевтин пераћи сапун: онај најјефтинији, за јефтино прање, и на пресоване колачиће из самопослуге. Миришу на шунку што се продаје исечена у најјефтинијој радњи. Млади сир гауда на ком

пише „повољно”, па конзерве равиола под „јефтино”. Од деце се осећа мириш лоше кухиње. Имају мириш који каже да нико нема времена да се њима бави.

У недељу увече морам да је вратим тамо: у онај мириш деце коју нико не воли. Пре нег’ сам први пут отиш’о, замишљ’о сам да ’е дом нека нова грађевина – можда зато што нисам никад ни чуо пре да посто’е домови где турају децу. Ал’ сад кад идем, видим одма’ да ’е то нешто старо, ко зна откад.

Кад с’ уђе у ходник, ту сто’и неки дечко са плавим шлемом за бицикliste на глави. И сви као да мисле како ’е то нормално д’ има шлем на глави а и нема бицикл, васпитачи ништа не веле том детету. Показују Алиси на њега, к’о да ’е то нормално: „Пре’стављам ти Логана”.

Еј!! Ал’ ја не би’ желео да Алис буде код лудака што држе шлем на глави, а нико ништа не вели, к’о да ’е то нормално! А Алис, ја ’оћу да она напреду’е. Не велим то да се правим добар отац, него што знам све за шта ’е она способна.

А васпитач, он нам после показу’е собу гор’, на спрату. Делиће је са друга два детета: Трејси и Шерил. Добре су. ’Ајде, добро, види се да то нису деца какву бисте ви могли добити, има нешто од раније што ’е остало, ал’ добро...

Онда ми Шерил каже: „Видите, господине, Кимин јастук је поцепан! То ’е Кели, раније. Гризла га, шта ли? Јесте, господине, не знам шта ’е радила с њим, ал’ она ’е луда, та Кели. Па и породица која је примила, неће је више. Па јој њен судија променио дом не знам што. Треба да питате господин Франсоа, он је њен задужени васпитач. Можда њена мајка престала да пије ракију. Је л’ то може? Она, њена мајка ’е у болници, замислите, тол’ко пије ракију. Ја волим што ’е Кели отишла, она ’е луда к’о и њена мајка, јесте л’ вид’ли како ’е јастук? И сад нека нова треба да спава на то, а то не иде, је л’ да, господине?”

Ја само кажем да ћу донети други јастук за Алис. И одем. Вратим се кући сам, к’о будала.

.....

У петак вече одем да је узмем после школе, а у недељу вече је враћам у дом. Јасно вам је да то није лако за њу, три четврти сата у колима, не сме да мрдне... Она пева. Не пева к’о... па добро... пева к’о што пева Алис. Неки издужени звуци ко’и су понекад леви ал’ често су непријатни. Мени то не смета, јер знам да она то пева. И да је опет нећу видети недељу дана. Док се враћам кући... не тражим да ми веру’ете, то ништа неће променити... није ме стид да кажем: недељом док се враћам, дешава се да плачем.

Ђушање.

Не прича ми се више.
Шта вреди да причам?
Не'м више жеље.

Кад кажем да плачем а да се тога не стидим, довољно 'е да се види да 'е то истина. Не морате ви да ми веру'ете. Срце ми се цепа што морам да 'е вратим! Не могу д'објасним, то 'е... (*Показује на своје груди*)... то долази одавде! Ни'е то к'о да треба да 'е вратим мајци, ја морам да 'е вратим у зоолошки врт! Сваке недеље! Мене то све кида! Онај задах дома, друга деца, речи које стално говоре а нису за њихове године: „прописивање лекова”, „судија”, „полиција”, „надлежни васпитач”, „психолог”... Мене све то кида...

Ал' најгоре,
то 'е што
у дому,
Алис нема осмеха.

8. Викенд за усвајање

Је л'? Најзад и то. Најзад и то. Ал' има још недеља дана да испричам. То 'е 27. април. Време 17,30 сати. Већ је вече и морам да 'е вратим.

„Спреси се, мала моја Алис, данас је недеља, треба да се вратиш у дом.”

Она се не миче. Приђем јој, велим: „Пробај да разумеш, не може другачије, не можемо да бирамо, треба да се вратиш, ако не, нећеш више моћи да дођеш, а има већ доста проблема са судом.”

Она се не миче. Гледа ме. Кунем се, она ми говори погледом. Ипак, облачим јој капутић. Не противи се. Не брани се. Не вришти. Можда то и јесте најгоре: неће да се бори, а мене можда то највише и боли, што се она не противи. Што ме пушта да је силом одведем тамо куда она не жели да иде.

Тако мала, а одбија. Унапред зна да неће победити. Зна да она као мала и не учествује у тој борби! Говори се о њеном оцу, говори се о мајци, она је „кћи... некога”, али о њој самој, стварно до дана данашњег нико не говори! Никада није она предмет разговора!

Тога дана Алис плаче... Ким, да, Ким, није ово намерно, Ким плаче. Правим сузама. Не жели д' иде. Васпитач каже да сваке недеље увече она верује да 'е ја напуштам.

– ЈА? ЈА ЊУ ДА НАПУШТАМ?

Зато она плаче, рек'о је. Веру'е да 'е ја напуштам. Сад јој облачим капутић, она се препушта.

Јесте л' некад водили животињу на кланицу? Кад сам био мали, помаг'о сам оцу на имању. Водио сам животиње на кланицу. То 'е тако. Нема друге нег' да се воде, али није баш весело. Понека животиња се не противи, што 'е ретко, ал' има, а то 'е још горе. А кад се отима, бар човек мора нешто да уради: бори се, вуче је, гура, нервира се, нема времена да мисли на оно што баш тад ради. Ал' кад се препушта... (Показује на своју главу)...Овде се нешто комеша... овде...

Мени се по глави све мисли побркале.

Спремна 'е, у капуту, држи ону грубу карирану пластичну торбу ко'а се још узима недељом увече и одједном, испушта ту торбу и, окамени се. Постаје комад камена, баш тако, не могу ништа друго да кажем: кип од детета, не брани се, више није нимало дете, није више нимало животиња, личи само на камен поред оне торбе.

Ја 'оћу да 'е понесем до кола, ал' нисам у стању да 'е подигнем, претерано 'е тешка. Ја полудим што нисам у стању да то урадим, да подигнем једно дете, бесан сам, велим: „Алис, потруди се!“ она стоји к'о камена стена која не мож' да се покрене. „Потруди се, Алис, не можемо да бирамо!“

А ја у том трену не вичем, ја плачем. Јецам к'о дете.

(Појављује се девојчица од седам година)

Ким: 'Оћу д' останем с тобом.

Мушки глас: Шта?

Ким: ...

(Девојчица нестиаје)

Проговорила је! Проговорила. Кунем се. Рекла је: „'Оћу д' останем с тобом.“ Проговорила је, кунем се. Говорила.

У почетку чак није имала ни погледа у очима. Били су само животињски крици у ко'има се ништа не разуме. Најпре није имало ништа. Нема шта да се прича. Ништа, нема шта да се каже. Човек не мож' да замисли ако ни'е вид'о. Ма ништа. Животиња у телу детета. Не мож' човек да замисли како су 'е сви гледали. Онда се у болници појавио поглед. Па после осмех, оно прво јутро кад је била код мене. Једног дана узела ме за руку да пређемо улицу. Не мож' да замисли ко није вид'о. Ма није било ништа. После је јела виљушком! Имала сузе кад плаче! Не може човек да исприча ако не види: животиња поста'е дете, не мож' се то исказат'!

После ти' речи ко'е је рекла, она паде на под, тело јој се опет грчи од епилепсије. Ја јој држим главу да се не повреди.

Најзад је сломљена, преморена, здробљена. Јесте л' можда већ вид'ли дете после напада епилепсије? Не бојим се да кажем: то 'е к'о биљка. Биљка од детета.

Онда је ја узмем у руке, и чврсто је загрлим да је пољубим у чело. Обећам јој: „Само на пет дана ћемо се раздвојити, ја ћу већ у петак бити тамо.” Она заспи у мом наручју. Однесем је до кола да је вратим у дом.

А њен надлежни васпитач ме изгрдио зато што смо закаснили.

Призна'ем да ме разљутио тај „гос'н Жан-Марк”, он увек зна боље нег' сви други. Боли њега дупе за децу. Објашњавам ја напад епилепсије кад смо полазили и да зато касним. Он ми вели да ће јој ставити кацигу. К'о оном Логану...

Значи, зато Логан носи онај шлем...

9. Гошово је

Да?

Ево, ево, ту смо, сутрадан, у 8,00 сати зазвони ми телефон. Њен васпитач, Жан-Марк Ванстаат, каже да 'е. Да 'е. Па зна се шта.

Да 'е Алис умрла.

Док је спавала.

„Нашли смо 'е, била 'е модра”, вели ми он. „Ни'е више дисала, глава јој била укљештена у решетке кревета, покушали дисање уста на уста, ал' било 'е прекасно, била 'е модра, укочена и 'ладна. Службено лице то треба да утврди”, вели ми, „ал' без сумње јој 'е епилепсија укљештила главу.”

Ја нећу ни да чу'ем његова објашњења, нећу ништа да знам ништа што прича, ја сам обећ'о Алиси да ћу отићи да 'е узмем у петак, закleo сам се да ћу отићи да 'е узмем, да ме ништа неће спречит, и ја идем у петак! У глави ми се све збркало, шта ћете друго, у соби су још њене играчке!

Долазим, кажем, ја долазим: 'оћу ја д'идем тамо, лично ја! „Не треба”, каже ми Ванстаан, „доћи ће суд, неће вам дати да видите малу.”

Ја побесним од тог типа, он увек зна све о свему.

Ја одувек живим сам, ал' тај тренутак никад нећу заборавити, ту празнину, тај понор, и како већ и ја умирем. Не могу д' останем код куће и да ништа не урадим, то ни'е могуће.

Идем ја тамо.

За оно три четврти сата пута суд је већ отиш'о с телом. Тол'ко сам бесан да више не знам како се зovem. Ту је господин Франсоа, васпитач, вели ми да могу д' узмем њене ствари, Алисине, ту 'е њена тврда карирана торба од пластике од синоћ, остала 'е ту где сам је и оставио, у соби за васпитаче.

Нису ни однели с њом њене ствари!! Мет'ли је у кревет без доброг јастука који 'е к'о и сваке недеље у њеној торби!

Куцам ја на врата канцеларије, а одговара ми Ванстаан. Ту је, седи на столици на точкиће, ту поред оне Алисине тврде пластичне торбе. Не знам да л' сам рек'о, ал' затварач је био откинут још кад су нам је дали, па из ње вири јастук. Он једва подиже главу и каже ми: „Рек'о сам вам да нема смисла да долазите.”

Боли њега дупе што сам ја бесан.

Нисам ништа рек'о. Ни урадио. Нисам се ни померио. Ал' у мојој глави... у глави, ја сам га треснуо песницом по њушци, не бојим се да кажем, он је пао са столице, треснуо сам га и притег'о сам га јастуком. Кунем вам се да сам га у својој глави давио јастуком све док није црк'о. И да сам мог'о да г'убијем осам пута, ја би' га убио осам пута.

Ни сам не знам откуд ми то да будем миран и да ништа не учиним. И сад, некол'ко месеци после, још сањам све оно што нисам рек'о. Још сањам како га убијам.

10. Крај

Сирема се да оде.

Шта?

Готово, немам више ништа да кажем. Нема више шта да се прича. Ко 'е крив...?

Не знам. Сви, нико, тако 'е то. И шта вреди тражити? Много 'е касно, ништа се неће променити.

Питам се само једно... сваки дан, сваки дан се питам... Зашто посто'е судска деца? Зашто посто'е деца која су у домовима?

По читаве ноћи сам мислио о томе, јер то ти остане у глави, так'е ствари. Готово за свако дете одговор је исти: због родитеља. Па ако је одговор увек исти, то није довољно, у глави се јављају и друга питања: зашто родитељи нису способни? Зашто има тол'ко родитеља ко'и нису способни?

Алис, Ким, та њена прича 'е тешка, јесте, ал' све су оне тешке: због чега то родитељи нису способни?

А у дневнику нису говорили о Алиси. Просто немогуће. Није могуће да се о так'ој једној причи ништа не каже. Дивље дете, па свакога занима да о томе нешто сазна!

А знате л' што о томе не говорите? Зато што тога има сваки дан. На дневнику не причају о ономе што има сваки дан. Ал' како се може знати да то има сваки дан, ако се о томе не прича на дневнику?!!

Колеге ми веле: „Ма доста о томе детету, не можеш ти да спасеш свет.”
А шта 'е то свет? Све оно што нећемо да видимо? Је л' то Алис?
Алис није свет. Алис је само делић света ко'и се може променити.
Ал' мора се знати да то постоји. А ако свако каже да се свет не може променити, е, онда ћемо умрет' у свету који се неће променит'.

Не, нисам ни помишљ'о, не, нисам ни знао да то постоји, да ја будем усвојитељска породица. Па што сам онда то урадио? Зашто?
Зато што 'е то била Алис.
Зато што стављају дете у болницу кад нема места у домовима. А кад нађу место у дому, нема породице да га усвоји.
Зато што има деце која чекају, а то нико не зна.
Зато што дивље дете није само нека прича.
Зато што у дневнику о томе не причају.
А ради се о детету, о детету се ради, није то тек нека фасцикла...

СЕЛИН ДЕЛБЕК (Ceéline Delbecq, 1986). Завршивши студије на Краљевском конзерваторијуму у Монсу, млада Белгијанка Селин Делбек, пореклом из старог града Монлисона (Montluçon) у средњој Француској, постаје глумица, писац и редитељка. Подељена између друштвене и уметничке средине, она оснива *Друштво Црна овца* (Compagnie de la Bête Noire) и за њега пише и режира драме које постављају питање: шта се данас мора рећи?

Добитница више награда, Селин Делбек је добила и стипендије које су јој омогућиле боравке у центрима за писање и стварање у Белгији, Француској и Канади. Имала је такође могућност да ради у Буркини Фасо, у Бенину, у Тунису, на Хаитима, у Мексику...

Данас је веома угледна уметница, чланица Националног драмског центра у родноме Монлисону.

Од 2008. године објавила је драме *Сова*, *Буква*, лични дневник *Виким*, *Сами са зимом*, *Пошћуно њомрачење*, *Прашина*, *Дивље деце* и *Вештар дува изнад Ержебеш*, *Храброст*, *Фар* – све са изразито социјалним темама и са малим бројем ликова, а већину је и режирала у позориштима Белгије, Француске, Квебека. Добила је девет књижевних награда.

Драму *Дивље деце* посветила је ...*Онима што нису били у средишту својих историја, двама дивним васпитачима и свом оцу*. И наглашава: *Лица: један човек, обичан*.

С француског превела и белешку о ауторки сачинила АНЂА ПЕТРОВИЋ